

de Mollia, præsertim vero
de Immanuele, in Jesu ad literam
applicatæ.

CONCIO

Habita in Æde B. Mariæ Oxon.

Julii 4. 1724.

Contra Libellum Anonymum, Cui Titulus,
*A Discourse of the Grounds and Reasons
of the Christian Religion, &c.*

A CAREW REYNELL, S. T. B.
Et C. C. C. Oxon. Socio.

Ὁ δὲ δαῖς ὅτι ἐγὼ κατηγοροῦν ὑμῶν οὐκ ἔπαυσα, ἔτι ὁ κατὰ
τοῦ Μωϋσ. ....

Ὁ δὲ δαῖς Μωϋσ., ἐπεὶ δὲ ἀν' ὑμῶν περὶ τοῦ δαῖς
ἔλεγε.

Ὁ δὲ τοῖς δαῖς γράμμασι ἔπεμψε, πρὸς τοῖς ὑμῶν ἡμαρ
ἡμεῖς; Joan. 5. 45, 6, 7.

OXONIÆ:

L. Lichfield; Veneunt apud Steph. Kiblewhite; & apud
Jac. Knapton ad Insigne Coronæ in Cœmeterio Paulino, & Tho.
Combes ad Insigne Bibliorum & Columba, in vico vulgo dicto
Noster-Row, LONDINI. 1724.

694.e 17
8

K

CONO

4271 4 11/15

A. CANNON RHYNDL, S. T. D.
LEO G. C. C. Socio.

1. Die erste Gruppe ist die der "Kleinrentner", die aus den
 2. kleineren Rentnern besteht, die eine Rente von bis zu 100
 3. Mark erhalten. Diese Gruppe ist die größte und umfasst
 4. die meisten Rentner.

1. The first of these is the fact that the
 2. Government has been unable to secure
 3. the necessary funds to carry out its
 4. policy of non-interference in the
 5. internal affairs of the country.

CAREW REYNELL
AUCTORI ANONYMO

Salutem æternam vovet.

Concionem ante gradum in Theologia capeffendum pro more Academico habiturus, ab instituto haud alienum duxi, graviffimam quandam in eadem facultate quæftionem difcutiendam fufcipere. Cum vero Libellus a Te prodiret, in quo Religionis Chriftianæ fundamentum effe parum ftabile fubinnueres, extemplo mecum ftatui, quid in ejus argumento virium fuerit explorare. Quid in hac re præftitum fuit Literatis dijudicandum relinquo.

Hic loci pauca tantum quædam fubindicare, vero, in rem tuam, ut fpero, futura.

***

Te

[3]

Te literis operam ita strenue navasse, Tibi laudi fore, non ibo inficiat. Te ad sacras literas animum adjunxisse, Tibi saluti fore, ex animo voveo.

Quod mihi fiat, Animus ab omni præjudicio abhorrens, Veritatisque studiosissimus, Tibi adhaerendus est, in quo Fidei naturam posuisse videntur nonnulli. Et sane veritas ea propter intra limites tam angustos conclusa videtur, nempe quia hominum plerique non tam de Veritate veritatem ineunt, quam de præjudicatis eorum opinionibus, sive quas a Patribus traditas acceperunt, sive quas ipsi de novo excogitarunt. Novum enim & inauditum non est, eodem præjudicio laborantes homines videre erga novam, quo erga antiquam hypothesein.

Ne quis igitur miretur, si quis in id nervos intendat suos, uti Revelationem omnem fictam falsamque demonstret, si quicquid Revelationi evertendæ inserviat, id statim arripiat; quicquid autem eidem Stabiliendæ idoneum fuerit, aut videre non poterit, aut visum celabit. Non raro enim videmus præ animi intentione eo usque cæcitatibus homines pervenire, uti objecta, alias quam maxime visibilia, tum temporis eorum acies effugiant; quod idem Intellectui aliquando continget, Intellectui viz. in hypothesis aliqua propugnanda occupato. Vellem

[ ]

*Vellem igitur ut Teipsum ad hujusmodi examen subinde serio vocares. ' Num revera
' pro virili Dei O. M. gloriæ promovendæ
' operam dedi? Num Veritati, quam ita
' impense colere & summo studio prosequi
' viderer, omnem animi elationem, omne ingenii acumen, omnem denique appetitum
' abnormem, sincere & ex animo litavi? non
' dignatus tantum sed etiam gavisus, Eam
' ubicunque reperire, sive intra Salomonis
' porticum, sive intra sylvas Academi. -- Si
hoc scrutinio interno peracto, Teipsum absol-
vere nequeas, Censuram externam mirari non
debes; sin Te omni quoad hoc suspicione ex-
pedias, Clerum sane Christianum oportebit
summo studio eniti, ut apud pectus rite præ-
paratum, Evangelio sua veritas constaret.*

*Ipse cum aliis quibusdam meam symbolam
dedi. Deus bene vortat.*

VALE.

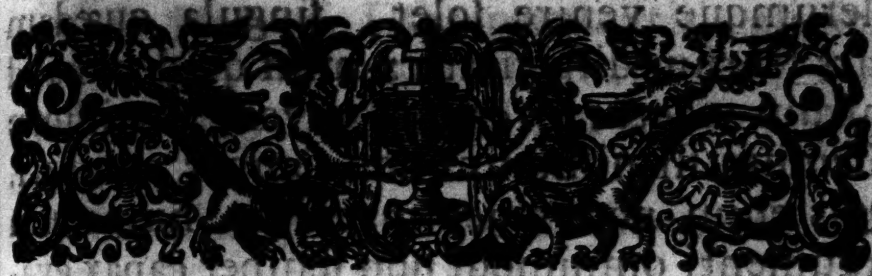

Matth.

1. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 2. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 3. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 4. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 5. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 6. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 7. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 8. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 9. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.
 10. *Deus* est *omnipotens* & *omniscient*.

SLAY

Matt. XI. 2, 3, 4, 5, 6.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκέσας ἐν τῇ δεσμωνείᾳ τὰ ἔργα τῶν
 χειρῶν πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

εἶπεν αὐτοῖς· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον πρὸς σὺν
 κώμῳ;

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορεύθεντες
 ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ὅτι ἀκέετε ὅσα βλέπετε.

Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λε-
 προὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται ὅσα
 πτωχοὶ διαγγελλίζονται.

Καὶ μακάριός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

UI Religionis Christianæ syste-
 ma universum mutuaque in-
 ter se partium connectionem in-
 tuetur, demonstrationi tam so-
 lidæ restare non poterit, modo
 voluntate sincera intellectuque defæcato ad

inquirendum accedat. Si vero, quod usu plerumque venire solet, singula quædam pars seorsim dispiciatur; mihi quidem haud mirum videtur, veritati revera certissimæ assensum firmissimum non semper adhiberi. Quis enim non videt ingenium humanum argumenti omnimodi non semper capax evadere? adeoque necessario sequi eandem argumentorum seriem, huic paralogismum alteri vero demonstrationem potissimam videri posse?

Si Prophetias seculorum multorum decursu jam pene exoletas, linguarum obscuritate involutas, summorum Imperiorum ruinis obrutas, Ceremoniarum rituumque immutatione confusas, Ærarumque Chronologicarum multiplici varietate perplexas;

Si quis, inquam, has prophetias fundamenti vice Christianæ Religionis substraverit, nec quicquam aliud adjumenti ad Evangelium stabiliendum attulerit; Næ ille tum uberrima eruditionis copia gaudere, tum acerrimo judicio pollere debuerit, qui ex materia tam varia, tam obscura demonstrationem evangelicam deducere potuerit.

Nec aliter se res habet cum alio quovis Argumento in se & seorsim spectato.

Si quis enim Miraculorum admiranda serie fretus, de Evangelii certitudine sen-

tentiam tulerit; multos sibi nodos solven-
dos, multas difficultates exuperandas inve-
niet, de Natura, Usu, præstantia, aliisque
circumstantiis eorum Miraculorum, quæ
Christum Moysi, Evangelium Legi præponi
effecere.

Si quis denique ab interno Evangelii cha-
racterè argumentum hujusmodi duxerit;--
Eam nempe divinam esse oportere Revela-
tionem quæ Humano generi tot & tam im-
mensa beneficia patefecit; Quæ æternitatis
portas ita reclusit uti plenissimum nobis pro-
spectum vel summi gaudii vel summæ mi-
seriæ exhiberet; Quæ istud nobis vitæ ex-
emplar proposuit, *Christum* scilicet homi-
nem plane divinum; --Eam vitæ regulam
subministravit, ita perspicuam, ita plenam,
ita humanæ naturæ perfectricem, uti nihil
ei simile vel excogitavit humanum ingenium
vel excogitaturum videtur.

Quisquis tamen ex hoc ipso argumento de-
monstrationem aggredietur, non pauca de
Evangelii perfectione, de Canonis certitu-
dine, de ipsius Exemplaris natura & digni-
tate, de gratiæ denique auxiliis solvenda re-
periet, quibus nec eruditio nec ingenium
vulgare sufficiet.

Qui vero uno quasi intuitu Revelationis
originem, incrementum & consummationem

contemplatur ; Qui ad imbecillitatem humanæ rationis animum advertit, sine Revelatione admodum vacillantis ; Qui graduum Revelationis meminit ad humanam imbecillitatem optime accommodatorum ; -- Uti primo Patriarchis tantum quibusdam iisque singulis indulta fuit, eaque generalis admodum five ad morum five ad fidei institutionem spectaret ; -- Uti postea Populum e Gentibus, *Moysem* vero e populo elegit Deus, cui legem dedit non uni tantum Patriarchæ ejusve familiæ competentem, sed quæ Populo barbaro erudiendo, rationisque imbecillitati aliquatenus firmandæ sufficeret. --- Uti tandem humanæ menti jam ad summum vigorem perductæ, adeoque Revelationis clarissimæ iam capaci, plenissima facta est divinæ voluntatis patefactio, Velumque Cœleste omnino reductum.

Quisquis, inquam, lampadem hanc cœlestem una cum artibus & eruditione pedetentim appropinquante, maximeque vigente literarum studio adhuc magis vigentem Revelationem ; Qui hæc in animo habet, saltem hoc ei concedendum erit, Revelationem rationis subtilissimæ examen non reformidasse.

Qui etiam animo recoluerit Oracula Prophetarum antiquissima, prolationis quidem tempore

tempore tenebris densissimis obducta, revolv-
entibus vero sæculis obscuritatem exuentia,
qualia multa occurrunt de ortu & occasu Im-
perii Judaici, & de regno *Messiae*: negare
non poterit, inter Legem & Evangelium eam
esse Similitudinem, quæ alterum alterius
sobolem esse convincat.

Si vero huic Prophetiarum testimonio istud
miraculorum addideris, quid aliud ostende-
ris, nisi universam naturam adeoque naturæ
Deum isti Revelationi fidem facere voluisse?

Si denique plane stupendam istam Evan-
gelii propagationem perpendamus, Miracu-
lorum omnium facile principem: Quali nem-
pe Ministerio gaudebat, rudi & plebeio; quo
tempore exortum erat, literato & polito:
qualem disciplinam præ se ferebat, rigidam
& severam; quibus moribus contendebat,
discinctis & solutis: quibus armis militabat,
verbo & prece; quibus e contra instructi sunt
ipsum Hostes, igne scilicet & ense: Qui ho-
rum omnium meminerit, Ecquam præter
divinam manum Ecclesiam per tot tempesta-
tes in portum ducere potuisse crediderit?

Cum igitur tam varia & multiplex sit
Evangelii demonstrandi ratio, cum ipsa *Iesus*
modo ad Prophetias, modo ad Miracula, ali-
quando etiam ad ipsam Doctrinæ naturam
pro-

* *Joan.* 3.

39, 46.

* *Joan.* 10.

25, 38.

c. 14. 11.

* *Jo.* 7. 17.

provocet; Quorsum quæso ad unam tantum speciem, vel potius istius speciei partem tantum unam nos remitti oporteat? -- Quid aliud vero præstiterit Scriptor Nuperrimus, qui Prophetiis tantum, iisque Typicis seu Allegoricis solis, Evangelium inniti contendit? Longe vero aliter sensisse Joannem, Eliam istum Evangelicum, ex verbis Matthæi liquidiſſimo constat; Ab operibus enim Jesu ansam arripuit Prænuntius titulum ejus ad examen vocandi --- Cum Joannes in carcerem conjectus, de operibus Christi accepisset; duos discipulos sciscitatum misit, Utrum ille ipse esset seu alter expectandus erat: --- Imo Jesus ipse de prophetiis, allegoricis saltem, ne hilum quidem; ita enim discipulis respondit, *Ostendite Joanni visa vobis & audita; Cæci oculos, Claudii pedes, Leprosi cutim, Surdi aures, Mortui vitam, Pauperesque Evangelium accepere; Beatus vero ille, cui Ego offendiculo non sum.*

Quæ nobis ostendunt ad Miracula æque ac Prophetias respiciendum esse iis, qui Jesu titulum sibi discutiendum proponunt.

Impresentiarum equidem Propositionem istam hujus Scriptoris examini subijciam, qua asseritur Prophetiis iisque allegoricis solis

lis inniti Evangelium. Hunc esse scopum
hujus authoris, vel ex nuda * Propositionum
inspectione liquebit, veritati vero quam con-
fessionem vobis erit decernendum.

Quo clarius vero constet ab Utro stet ve-
ritas,

Tria me Vobis præstiturum spero ;

1° Nempe Prophetias quasdam allaturum,
quæ in Jesu nostro, & Jesu solo, ad li-
teram adimpletæ fuere ;

2° Prophetiam de Immanuele e Manibus
Judæorum erepturam, ostendendo nem-
pe Prophetiam istam Jesu nostro, nec
alii cuiquam convenire posse ;

3° Denique Prophetias ipsas Typicas, qua-
tenus ab Interprete Thaumaturgo enu-
cleantur, ad demonstrationem Evange-
licam conflandam non absurde adhiberi.

1° Vero Prophetiæ quædam in medium
proferendæ sunt, quæ in Jesu nostro, &
Jesu solo, ad literam adimpletæ fuere.

Harum vero agmen ducet celeberrima ista
Prophetia quæ occurrit *Deut. cap. 18. vers. 18.*
*Prophetam suscitabo eis de fratribus eo-
rum, tui similem ;*

Disput. p. 39, 40. Non

Non me latet Christianos non paucos, eosque magni nominis, Prophetiam hanc quasi manibus pedibusque illigatam Judæis tradidisse, quippe quæ vel de *Josua*, vel de Prophetis successuris manifeste, ut aiunt, proferebatur; --- Nec diffitendum est rationem hujus interpretationis non levi videri, Ratio enim Prophetæ excitandi *supra allegata hæc est, Ne ad Augures Gentium se recipiat *Israel*; Quæritur Ergo Quomodo *Jesus* bis mille annos abhinc excitandus Augurum vicem supplere possit? --- Sed si rem penitus inspiciamus, duplex ni fallor evadet hæc Prophetia, Certo certius est duplicem afferri rationem Prophetæ suscitandi; Commate enim 16. & seq. ita legimus, *Pro Voto tuo Jehovæ deo tuo in Horeb facto, in hæc verba; Ne audiam iterum vocem domini Dei mei, Neu ignem rursum videam, Ne Moriar: Dixit mihi Dominus, Recte dixerunt; de fratribus eorum suscitabo illis Prophetam, Tui similem; ... & postea, Quicumque vero illi non auscultabit, pœnas luet.* Unde colligimus Prophetæ, de quo hic agitur, munus fuisse *Jehovæ* vices gerere de monte *Horeb* legem ferentis; ideo enim dicit Deus se Prophetam missurum, ut Populum voti competentem faceret, de voce ejus non audienda, nec igne videndo; q. d. Rogavit Populus

10. 49. Gen. 49.

Simon Crit. Hist. V. T. 11. 2

negaverit ad Jesum nostrum, & cum solum
respexisse *Moysem* vel potius Deum, cum
Prophetam suscitaturum se pollicitus est
qui vicem ipsius gereret.

Argumentatio tota huc redit: Deus *Israel*
promittit, se non ultra de Monte leges la-
tueri, Prophetam vero iis daturum ad mu-
nus istud obeundum; Prophetam autem talis
praeter *Jesum* nullus apparuit; Ergo *Jesum*
fuisse Prophetam.

Hactenus de Propheta Venturo.

Descendamus jam ad disquisitionem tem-
poris istius adventus.

Prophetia de tempore venturi Messiae
triplex habetur, *Jacobi*, *Haggai*, & *Danielis*.

† Gen. 49.
10. Prophetia *Jacobi*, quatenus tot saecula
ante consummationem prolata, nequaquam
obscura censenda est; *Judei* equidem re-
centiores unamquamque fere vocem & lite-
ram hujus Vaticinii in partes suas detorse-
runt, quali vero successu, * Versiones & Pa-
raphrales Majorum suorum nobis indicio
sint. - Si enim eo usque clara sit haec Prophe-
tia, uti minus laboris requirat, Scopo Vati-
tis, Verborum acceptioni primariae, rerum
que seriei Historicae, ab iis qui Christo nomen

* Vide Versiones & Paraph. in Bibl. Polyglott. Walton.
Et Orig. Hexapla, Edit. *Marfaucon*.

dedebint, quibus ab his qui *Mys*, reconciliari;
 nequaquam Enigmatica audire debet. Hoc
 vero ita se habere clarissime liquabit, colla-
 tionem argumentorum utriusque partis in-
 stituenti. *Pergamus* vero ad *Haggæ* prophetiam
 discutiendam, discendi gratia Utrum pro-
 phetie quo impletionis tempori propiores,
 non copulatiores evadant. -- *Haggæ* *Babylone* reducem legavit
 Majestas divina, ad *Israelem* cohortandum
 ut Templi extructionem quam citissime ab-
 solveret; Populum ab opere perficiundo de-
 teruit; Cura ædium privatarum, avertit a
Satrapis Babylonis, & desperatio Templum
 hoc cum priore exæquandi; quibus trifariam
 opponit Propheta, Templi ædibus privatis
 prælationem, potentiam divinam, & decus
 Templi posterioris prioris gloriam longe ex-
 operaturum. -- Animadvertite Verba Pro-
 phetæ, vel potius Dei ipsius per Prophetam
 verba facientis. *Sic dicit Exercituum Deus* * *Hag. 2.*
Ab hinc Brevis Cælum & Terram, & Fluvios 6, 7, 9.
& Montes, Cunctasque gentes, & omnesque
Populorumque universum adveniet spes, Tem-
plumque hoc gloriæ & decorabit, inquit Exerc-
ituum Deus. & Templum posterius prioribus
non longe anteferebat, inquit Exercituum
Deus. Pacemque hinc dabit, inquit Exer-
-citu

ritum Deus. q. d. Ne vos tædeat structura
 hujus, si cum priori conferatur humilis,
 structuram enim hanc utcuque humilem
 ipse Vobis exornabo; Ne vos pudeat ornatus
 hujusce templi, prioris nempe reliquiarum
 tantum; Ego enim hoc templum ornatu
 instructum habeo qualem *Salomonis* templum,
 vel tum cum maxime floreret, cunctare ne-
 quaquam posset. -- Quærentes vero quisnam
 sit illi ornatus; quænam illa gloria, quæ
 Templum hoc posteris illustravit? *Israhel*
Domino silet. *Unum & Thummim* re-
 viderunt; *Arca* foederis amota est; *Ignis*
Cœlestis extinctus; *Oraculum* propheticum
 obmutuit; Quid igitur reliquum est præter
Messiam horum omnium defectum supplē-
 turum? auditis ille? *Synagoga* ad incitas redacta unum & unum
 cum tantum per fugium invenire potuit,
 scilicet de tertio sive novissimo templo hic
 loqui Prophetam; q. d. Templum hoc *Zoroba-*
bab ab *Herode* dirutum fuisse; aliudque ei
 fuisse ante *Jesum* natum; adeoque vel
Jesum Messiam non fuisse, vel *Messiam* non
 hujus Templi decus. *Asylum* hoc quale
 quale sit *Josephus* acceptum refert; Viro uti
 eidem *Synagoga* videtur, *Herodis Idumæi*
 plus æquo studioso. -- Quoad extructionem de
 novo Templi *Herodiani*, parum sibi constat
 Histo-

Historicus; * **Modo** enim **de** **instauratione**
Zorobabelici, * **modo** **de** **extractione** **Herodi-**
ani; non minus clare loquitur; nec minus
discrepantiam reperiendum est apud eundem
historicum; de tempore in penfo huius structu-
re, t **modo** enim **Templo** **sesquianimum** * **modo**
Centuriam tribuit. Quam ergo sententiam
feremus de Auctore sibi tam manifeste con-
trario? **Ecquis** **senio** **qui** **Prophetiam** **tam**
perspicuam, **auctoritate** **sibi** **ipso** **tam** **contra-**
dictoria **de** **facienda** **crediderit?** -- **Haggæus**
deductione **evidentissima** **Messiam,** **stante**
Templo **secundo,** **venturum** **prædixit;** **Yo-**
sephus **levitate** **sibi** **perquam** **familiari,** **He-**
rodem **hic** **loci** **de** **novo** **extruxisse,** **alibi** **in-**
staurasse **tantum** **tradidit.** Cujus Historici si
diluatur fides, totum corruet **Templum** **He-**
rodianum; **Vaticiniumque** **Haggæi** **contra**
omnes **Israëlis** **arietes** **stabile** **manebit** & **in-**
concussum. Quoad quartum enim **Tem-**
plum **Israëli** **posthac** **reduci** **extruendum,** **si**
indulgeremus **credulitati** **infelicitis** **istius** **po-**

* **Miror** **Hudsonum,** **numerorum** **dis-**
crepantia **adductum,** **hos** **locos** **parallelos**
esse **nolle;** **Qui** **enim** **Josephum** **vel** **sum-**
mis, **ut** **aiunt,** **labris** **attigerit,** **facile** **vi-**
deret, **Eum,** **sive** **in** **ipsis,** **sive** **Librario-**
rum **incuria,** **quoad** **numerorum** **nota-**
tionem **corruptissimum** **esse.**

Antiq. L. 13. c. 11. **Antiq. L. 10. c. 3.** **Edit. Hudson.**

mutiqi

puli,

quili; non video quid inde factus est collectus.
 has. Prophetam enim ad hoc templum re-
 spexisse, credibile non erit, nisi illi qui in
 animum induxerint. Prophetam orationem
 huiusmodi habuisse: Ne pudeat vos huius
 templi, alterum enim largiturus est Deus
 hoc templo longe præstantius. Quod verbis
 Prophetæ ex diametro repugnat. Qui hoc
 prior non alterum huic prælatum iri vatici-
 naturo. Sed de *Haggæ* satis.

Tertia jam restat † *Danielis* prophetia de
 tempore adventus Messiae; In qua evolvenda
 † Dan. 9. 24-27. triplex obtinuit sententia,

- Prima, Eorum qui Fidei Christianæ;
- Secunda, Eorum qui Fidei Judaicæ;
- Tertia, Eorum qui Artis Criticæ & Chro-
 nologiæ Studio fuere.

Non hic loci rationes inter se committam
 quibus quisque suam propugnat sententiam;
 In præsens facient, de singula hypothesi
 quædam subicere. * Prima igitur, siue ea
 quæ Christianorum communis est, nec scopo,
 nec phrasi Propheticæ obvia fit, nec Historiæ
 aut Chronologiæ repugnat. † *Flaviumque*

* Vide *Belisarij* Hist. Jud. l. 4. c. 22.
 † *Antiq. l. 10. c. 8.* Τὸν αὐτὸν χρόνον Δανιήλος ὁ πρὸς τὸν
 βασιλῆα ἠγγέλων, ἀπαρτίζων, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρημαθίσται (Ἰερουσαλμα).
 Ubi vero nisi in hac prophetia nec Judæus nec Chronologus in-
 digitavit.

recentiores, hoc viſo abſurdo, de Meſſia pe-
nitus taceri docent, & vel de Populo Iſ-
raelitico, ut plerisque; vel de *Joſia*, ut acu-
tiſſimo *Iſraelis* Magiſtro; placet hic verba
fieri. Multa quidem hic occurrere, quæ
Populo ſub jugum miſſo non male conveni-
unt, nequaquam inficias ibo; Prophetiam
vero totam qui *Iſraeli* accommodandam ſuſ-
cipit, mea quidem ſententia idem facit ac ſi
laterem lavaret. Quis enim dixerit, Meſſiæ
adhuc futuri gloria non perſtrictus, *Iſra-
elem Gentium* poenas luſſe? *Iſraelem* ſibi
poenas daturum non ſemel minatus eſt *Jeho-
da*, *Iſraelem* ei poenas dediſſe non ſemel a
Scriptura accepiſimus, ſed de peccatis ſuis
non alienis. Imo quis unquam audiverit de
Populo altero alterius delicta diluente? Gen-
tem de Gente poenas ſumpſiſſe teſtatur *Moy-
ſes*, Gentem vero Gentis poenas laturam ne-
quaquam dixit *Eſaias*. --* Magiſter ergo acu-
tiſſimus ſupra citatus, de hac re melius edoct-
us, Regem aliquem reperit, in quo Prophe-
tiam hanc adimpletam monſtrare conatus
eſt, *Joſiam* nempe *Amonis* Filium. -- *Joſi-
am* quidem de Populo & de Lege bene meruiſ-
ſe quis negaverit? Pro populo vero vel pro
Lege mortem obſiſſe, qui Hiftoriam ſacram
attigerit, quis conceſſerit? Qui bellum in-

* R. Abarbanel apud Baſnag.

justum suscipit, ambitioni non populo se devovet; quique morte in eodem bello gerendo plectitur, Pseudo-Martyr ab omnibus haberi debet. ---Liceat vero nobis hoc saltem gratiæ ab Israele in posterum assequi, nempe ut ne nobis vitio vertant, vel potius ne nos dehinc irrideant de Satisfactione *Cbristi* crepantes; Qui enim Populum pro Populo satisfacere posse crediderint; Imo qui Regem, Dei quidem & Legis Studiosissimum, ambitionis vero furore subito correptum, Populi causam coram Deo agere, & pro eorum salute se ipsum devovisse existimaverint; Haud multum sane a vero alienum duxerint, Messiam ipsum pro *Decio* Israelitico habere, ejusque morti ipsorum vitam tribuere.

Jam autem spero me primæ incepti parti satisfecisse, afferendo nempe Prophetias quasdam quæ in *Jesu* nostro, & *Jesu* solo, ad litteram adimpletæ fuere.

Restant aliæ non paucae quas æquo jure attulisse fas erat, sed cum omnes non licuit, eas adducere gestiebat animus, quæ fidei nostræ stabiliendæ maxime viderentur inservire.

Secunda Incepti pars erat, Prophetiam de *Immanuele* e manibus *Judæorum* eripere; ostendendo nempe prophetiam istam *Jesu* nostro, nec alii cuiquam convenire posse.

C

Cum

Cum vero *Scriptor Anonymus*, cujus hypothesin redarguendam suscepi, in hoc argumento vires præcipue posuisse videatur, & de Evangelista maximum egisse triumphum: nostra certe intererit quam accuratissime Argumentum hoc ventilare, quo vires ejus quæcunque fuerint plenius nobis innotescant. --- Ad hoc vero melius præstandum, duo hæc aggredi in animo est,

1° Nempe *Scriptoris* hujus *Paraphrasin* *Prophetæ* menti dissentaneam demonstrare;

2° *Evangelistæ* applicationem hujus prophetiæ, tam *Prophetæ* menti, quam *historicæ* veritati, ex omni parte congruere.

Primo, igitur ostendendum est *Paraphrasin* hujus *Scriptoris* *Prophetæ* menti dissentaneam esse. --- *Paraphrasis* illius hujusmodi est. ---

* *Achaso* a *Syriæ & Israelis* Regibus in *Hierosolymis* obseſſo, planeque de salute desperanti, *Isaias* a *Jehova* inſſus salutem fert; præcipitque Regi a Regibus istis non ultra timere, ab incepto suo brevi destitutus; Dubitanti vero *Achaso*, signumque firmul recusanti, Deus ultro signum ipse edit, in hac *Prophetia* exhibitum; Ecce *Adolescentula* filium conceptum pariet, eique nomen *Immanuelis* indet; Qui butirum & mel de-

'pascet usque quo cognoverit a malo abhor-
 'rere, bonumque eligere: Priusquam enim
 'puer Scientiam hanc assecutus fuerit, Terra
 'illi invisa ambobus Regibus spoliabitur. ...
 'Huic vero effato obtemperans Propheta co-
 'ram duobus testibus cum Adolescentula
 'Prophetissa rem habuit, quæ conceptum
 'filium peperit, cui nomen *Immanuel*; quo
 'nato, Reges confestim ab incepto destitere.
 'Filium vero hunc, quem illi peperit Pro-
 'phetissa, signum fuisse divinum *Achazi*
 'caussa edendum, non ex narratione tantum,
 'verum etiam ex ipsis verbis Prophetæ con-
 'stabit, cap. enim sequenti com. 18. ita in-
 'sit, *Ecce Ego puerique, quos mihi dedit Je-*
 'hova, *signo & ostento sumus ab Exercituum*
 '*domino.*

Hanc esse Prophetiæ mentem & impletio-
 nem, ex hypothesi Auctoris nostri, ipse ut
 opinor non negaverit; unde necessario se-
 quitur, prophetiam hanc, sensu allegorico
 tantum, in *Jesu* nostro adimpleri posse.

Adversus hanc Paraphrasin five Commen-
 tarium multa in promptu sunt.

Cum vero hujus Paraphraseos vis tota in
 hoc sita sit, viz. in eo quod prophetia de *Im-*
manuele c. 7. c. 16, adimpleta dicitur cap. 8.
 com. 3. five quod *Immanuel*, idem sit qui
Mahe-sbalal-haſb-bazus; Virgo, eadem cum

Prophetissa; In hunc præcipue Scopum argumenta nostra collimabo.

Idem vero hic præstitit scriptor noster, imo alii non pauci, cum hac prophetia, quod cum prophetia *Deuteronomii* supra perpenſa præſtiterunt; nempe e duabus prophetiis unam fecere, quod attentius advertenti ſatis ut opinor liquebit. ---

Achaſum obſidione cinctum conſolaturus Prophetæ, 'Antequam puer diſcrimen inter 'bonum & malum cognoverit, a Malo Regem ereptum iri promittit; Quodnam vero fuit iſtud malum? Annon *Hieroſolymorum* obſidio? Hic igitur ab obſidione liberandum regem declarat *Eſaias*.

Poſtea vero cap. 8. com. 3, & 4. legimus Prophetiſſam *Iſaiæ* filium peperiffe, ideoque nomen *Maſer-ſbalal-kaſb-bazi* ei indidiſſe, 'Eo quod antequam puer loqui didicerit, Gaze 'Damaſci & præda *Samarie* diripientur. --- Annon hæc toto cœlo diſtant? *Hieroſolyma* nempe obſidione liberare, & *Damaſcum* & *Samariam* diripere & vaſtare.

Atqui prius tantum cap. 7, poſterius vero cap. 8, promiſſum reperimus. -- Ecce igitur uno quaſi intuitu multiplicem inter utramque Prophetiam diſcrepantiam.

In prima Virgo eſt paritura, in poſteriori Prophetiſſa; in prima nomen tribuendum eſt

est *Immanuel*, in posteriori *Maher-sbalal-habs-
bazus*; in prima tempus præstitutum est,
donec ad Rationis quoddam exercitium atti-
gerit, in posteriori donec usum loquelæ asse-
cutus fuerit; in prima denique obsidione li-
beranda sunt *Hierosolyma*, in posteriori *Da-
mascus* & *Samaria* ab *Assyrio* vastandæ.

Sane quæ tot discrepantias habet, non una
& eadem videtur prophetia.

Restat tantum unicum quod sciam diluen-
dum, antequam pergam ad Evangelicæ ap-
plicationis vindicationem;— Quod velim
hoc est, nempe parum liquere de obsidione
liberando *Achaso* hic loqui Prophetam; sed
e contra Verba Prophetæ nobis potius sug-
gerere *Syriæ* & *Samariæ* vastationem, aut si
mavis, istius vastationis effectum, Regum
amborum mortem.--- Verba Prophetæ hæc
sunt-- Priusquam puer cognoverit Bonum
malo quid præstat, Terra quam odio habes
ambobus regibus privabitur; Quænam, in-
quunt, sit illa terra quam odio habet *Acha-
sus*? nequaquam *Judæa*, sed vel *Syria*, vel
Israelitica, vel Utraque; Unde colligunt non
hic sermonem haberi de *Hierosolymis* obsidi-
one levandis, sed de *Damascò* & *Samaria* diri-
piendis, Regibusque letho dandis, adeoque
unam & eandem esse Prophetiam cum ea quæ

ex professo agit de direptione *Damasci & Samariae*.

Ad hoc vero Respondeo 1° Prophetam expresse dicere *Samariae & Syriae* Reges contra *Hierosolyma* profectos fuisse; Deinde vero verba Prophetæ male reddi, Terra quam odio habes; cum reddi debeant, Terra cui times, vel cujus causa tot passus es; uti reddidit interpres * *Judæus Antiquissimus*, -- Quo concessio facile fluunt omnia, & inter se cohererent, de obsidione intellecta.

At si concedatur de *Maher-shalal-hash-bazo* actum esse, eumque *Immanuelem* nequaquam fuisse; Regeri recte potest, non inde sequi *Jesum Nazarenum Immanuelem* fuisse, aut in ejus persona hanc prophetiam adimpletam. -- Ostendendum igitur est, pro instituto meo, Evangelicam applicationem hujus prophetiæ tam Prophetæ menti, quam historicæ veritati, ex omni parte congruere -- Quo hoc vero melius fiat; Paraphrasin Evangelistæ menti conformem dederò, ut videamus utra magis conveniat scopo, phrasi, & historiæ propheticæ.

Achazo a Syriae & Israelis Regibus in Hierosolymis obseſſo, nec de se solo, sed de stirpe tota regia jam maxime anxio Isaias se sistit, Shear-jashubum filium suum jussu

* Vide *Targum Jonathan* in *Bibl. Polyglott. Walton.*

'divino adducens; Regemque ex Dei præ-
 'cepto certiores facit, Regum consilium con-
 'tra se & familiam suam irritum fore. ---
 'Hærenti vero Achazo nec tamen auso, vel
 'præ pudore, vel præ metu, signum poscere,
 'Propheta ipse signum * proponit, viz. de
 'stirpe sua in multa sæcula duratura, datu-
 'rum ipsum *Jehovam*, multis abhinc sæculis,
 'signum sive miraculum stupendum: Vir-
 'ginem scilicet ex ejus stirpe oriundam, filium
 'conceptum parituram, qui *Immanuel* fu-
 'turus sit; Qui in *Judæa* etiam tum tempo-
 'ris lacte & melle abundanti versaretur. Hoc
 'autem ita fore, ex hac ipsa prophetia, quæ
 'ad ipsum Regem spectat, colligendi facultas
 'erit; Quia antequam, inquit Propheta, hic
 'puer meus *Shear-jashubus* ad pubertatem
 'attigerit, a *Judæa*, de qua tam sollicitus es,
 'ambo hi reges recedent.

'Postea vero *Achazo* jam voti compote de
 'Regum *Syriæ & Israelis* fuga, *Isaias*, ut
 'videtur, ex mandato *Jehovæ* uxorem duxit,
 'ex qua filium genuit; *Maher-shalal-hash-
 'bazum* ideo dictum, quia antequam vel bal-
 'butire inciperet puer, *Damascus & Samaria*
 'ab *Assyrio* spoliandæ fuere. --- Hæc est para-

* Signum revera triplex est; 1 *Immanuel* Domui *Davidicæ*, de
 ejus salute; 2 *Shear-jashubus*, Regi *Achazo*, de Urbe obsidione
 levanda; 3 *Maher-shalal-hash-bazus* eidem Regi de *Samaria &*
Damasci direptione.

phrasis vel Commentarius hujus prophetiæ, vel potius harum prophetiarum, ex mente Evangelistæ; Utrum scopo, phrasi, & historiæ propheticæ, saltem non æque conveniat, ac paraphrasis Scriptoris nostri, penes vos judicium esto. --- Pauca quædam adjiciam hujus paraphraseos firmandæ causæ. --- Maxima autem difficultas in hoc ponitur viz. in ista nimis abrupta, ut quibusdam videtur, transitione ab *Immanuele* ad *Shear-jashubum*, sive a familia *Achazi* ad ipsum *Achazum*, com. 16. Sed ex supposito quod Prophetæ filius ibi jussu divino astaret, verbis vim nullam illatam video; q. d. Stirpi tuæ metuis? *Immanuel* multis abhinc annis ex eadem oriturus est. Tibi ipsi? Imo brevi, antequam hic puer coram me stans pubertatem attigerit, *Rezinam* & *Pekam* reversuros promitto. -- Alteri ab hac difficultati jamjam, ut spero, satisfeci, viz. Prophetiam de Regum ab *Hierosolymis* abitu, & de Vastatione *Damasci* & *Samarie*, unam & eandem esse prophetiam. --- Quoad vocem * עֶלְמָה quam *Judæi* & auctor noster

* Septies in tota Scriptura occurrit; Ab interpretibus 70. bis redditur *παρθένος*, *Gen.* 24. 43. *Esa.* 7. 14. quater *παρθένη* *Ex.* 2. 8. *Pf.* 68. 26. *Cant.* 1. 3. 6. 7. semel *παρθένος*, sed ibi legendum videtur *παρθένος* *Prov.* 30. 19. ita enim vertit *Symmachus* teste *Origene* in *Hexaplis*. Præterquam vero quod *παρθένη*, sensu *Hellenistico* sive Lingua *Judæo-græca*, idem videtur sonare ac *παρθένος*, ut colligere licet ex ætate qua *Ebrææ* puellæ nuptum dari solebant: Si quis hos locos expendere in omnibus præter unum de Virgine intacta verba fieri reperiet.

Adolescentulam vertunt, et si concedamus
de muliere a Viro compressa aliquando usur-
pari *idem tamen dicendum erit, de voce *Deu. 22. 19.*
quam nemo Judæus Virginem illiba-
tam denotare negaverit. -- Illativam particu-
lam, quæ commata 15. & 16. connectit, om-
nes norunt vim asseverativam sæpenumero
præ se ferre.

Denique ut huic argumento finem impo-
nam, ejusque vim in spatium angustius con-
cludam; Cardo Controversiæ inter Ecclesiam
Christianam & Judaicam in hoc præcipue
vertitur, Utrum Prophetia de Regum ab *Hi-
erolosymis* fuga, & de *Damasci Samarieque*
spoliatione, sit una & eadem prophetia;
deinde utrum recte transeat ab *Immanuele*
ad Prophetæ filium, five ab *Achazi* familia
ad ipsum *Achasum*; quæ si nimis dura non
videbuntur, quam ut concedi queant, in phrasi
vel historia prophetica nihil moræ erit, quo-
minus paraphrasis ante allata pro vero & ge-
nuino Prophetæ sensu habeatur. -- Hac igitur
de *Immanuele* prophetia e Manibus *Judæo-
rum* erepta, -- ad tertiam denique instituti
mei partem aggrediendam festino, five ad
ostendendum

Prophetias ipsas Typicas, quatenus ab in-
terprete Thaumaturgo enucleantur, ad de-
monstrationem Evangelicam conflandam non
absurde adhiberi.

Jehovam ab ipsis Mundi primordiis *Messiam* in animo habuisse, * cum lites inter *Pœmiam* & *Serpentem* fereret, Auctori nostro parum credibile videtur: Familias vero quasdam idque ab initio cæteris anteposuisse, deinde vero, in immensum crescente populorum numero, gentem unam cooptasse, eique præcepta, leges, ritus, & ceremonias tribuisse, quæ quasi paries intergerimus: *Israelem* ab omni populo fecernerent, hæc inquam neganda non sunt ei, qui *Historiam* sacram pro vera habuerit: Imo Gentem hanc *Jehovæ* præcipue amabilem fuisse, & speciali quadam providentia administratam, Prophetæ creberrime exorti de Republica evertenda præmonituri nobis plenissime testantur; Denique eundem populum, ab eodem *Jehova* in malam rem abire jussum, ab exercitu *Romano* profligatum fuisse, excidioque datum quale vix ulli unquam populo contigit; imo adhuc usque diem per universas gentes disseminatum, sine lare, sine foco, Populorum omnium ludibrio simul & admirationi, innotuit nobis ex historia tam *Judaica* quam *Romana*, tam antiqua quam recentiori. Quæ omnia nobis argumento esse possunt, non leve quiddam sibi proposuisse Deum in electione hujus populi: Nos ejus finem ponimus *Messiam*

siam *Israel* nempe electum, Legemque
 capropter datam, quo facilius *Messias* sterna-
 tur Via.

Qua data hypothefi (præstantiorem autem
 neque *Athenas* neque *Tiberias* protulere) Ec-
 quid mirum videatur, de lapfo homine fen-
 tentiam ferentem Deum, de homine etiam
 post tot sæcula restaurando cogitationem sus-
 cepisse? --- Postea vero cum ipsa Familia ex-
 orta fuit, e qua *Messias*, fatente ipsa Synago-
 ga, nasciturus erat; ecquis parum credibile
 cenfebit, *Jacobum* ejusdem familiæ princi-
 pem, jamjam moribundum, familiæque fa-
 tum prophetico ore prolaturum; de Tribu
Juda verba facientem, ad summum ejus decus
 præsidiumque respexisse, imo non istius tan-
 tum familiæ lumen, sed vel totius gentis *Is-
 raeliticæ* stellam, vel etiam *Universi* orbis
Solem salutiferum. --- In lege deinde *Israeli*
 ferenda, ad *Messiam* usque perseveratura, sta-
 tutis præceptisque instructa, quæ maximum
 discrimen inter *Israel* & Gentes ponerent;
 Ne quis miretur Legis ipsius finem, *Messiam*
 nempe ipsum, animo divino sæpenumero
 obversari, variisque sub typis modo sub ag-
 no, modo sub ipso sacerdote exhiberi; Imo
 viros quosdam insigniores, tam ante legem
 conditam, quam post legem latam, quibus
 dilimitando quædam competebat, in vitæ quo-
 dam

tam munere præcipuo obeundo; vel qui be-
 neficio quodam immenso *Israel* affecere;
 quales fuere *Isaacus*, *Josua*, *David*, aliquæ
 quam plurimi: Hos inquam viros Messiaæ fu-
 turi obscuram imaginem præbuisse a ratione
 nequaquam alienum videtur. -- Denique ma-
 turescente tandem Republica Judæorum Mes-
 sori Assyrio, & per annos non paucos eclipsim
 passura; Quidni expectemus de *Israele* rever-
 suro mentionem aliquam fieri, eventusque
 quosdam celebriores, qui etiam reduci aliquan-
 do contingerent, obscure saltem & quasi ab in-
 tervallo proponi. E. g. *Achazo* in summum
 discrimen adducto, de Urbe, de Patria, de
 seipso, de stirpe tota jam conclamatum fore
 metuenti, quidni hujusmodi solatium adhi-
 buerit Propheta? In quocunque discrimine
 res tuæ positæ videantur, imo qualiscunque;
 Rex infelix, te timor invasit, tam stirpis
 quam imperii *Davidici* finem jamjam ad-
 ventare. Hoc pro certo habeas, adeo non
 Imperium stirpemque tuam hos Reges pes-
 fundaturos, uti multis abhinc annis imo
 seculis in Domo *Davidica* editurus est fig-
 num *Jehova*, nempe Virginem intactam
 parituram, *Messiamque* ab eadem oriundum.
 Sane ab evertendo regno ad instaurandum
 transitio non videtur operosa.
 Hæc igitur ita se habere, vel saltem ita se
 habere

habere posse, ratio ipsa nequaquam dissuadet.
 Cum vero ipse Deus, qui hunc populum
 elegit, ideoque elegit ut ex eo nasci *Messiam*
 constaret; Qui huic populo legem tulit,
 ideoque tulit, uti via ad *Messiam* magis pro-
 na patefiat; Qui huic Legi Ceremonias ri-
 tusque non paucos immiscuit, ideoque im-
 miscuit uti *Messiae* venturi typum gererent;
 Qui efflorescente hoc populo, hac lege, & his
 Ceremoniis virorum quorundam præclaro-
 rum vitam & actiones eo modo instituit, uti
Messiae futuri ideam quandam imperfectam
 exhiberent: Cum ipse inquam Deus Populi
 hujus legisque conditor expresse dixerit, se
 tam in populo eligendo gubernandoque quam
 in lege condenda, virisque quibusdam susci-
 tandis, ad *Messiam* ejusque actiones celebri-
 ores respexisse; Ecquis mendacii Deum ar-
 guerit? Deum ita declarasse abunde pate-
 bit, ex collectione Argumentorum istorum
 Typicorum a scriptore nostro allatorum.

Ecce enim instat omnium, indice ipso
 hoc auctore!

In praesens enim concessio Vaticinium de
Immanuele in *Propheta* filio adimplerentem
 quandam habuisse, Quid obstat quo minus
 Deus eodem tempore ad aliam Virginem ali-
 umque *Immanuelem* respicere posset? Quo
 in lucem edito, quidni & hanc prophetiam
 dicamus

dicandus jam plenum & absolutum comple-
mentum habuisse. Verbo dicam quod res
est; *Isaias* spiritu divino dictante, Virginein
prædicit *Immanuel* parituram; Argumen-
ti gratia concedamus Prophetissam fuisse
Virginem filiumque ejus *Immanuel*; *Isai-*
am Veridicum complementum probavit. --
Evangelista vero, eodem spiritu suggerente,
Mariam fuisse Virginem Jesumque esse *Im-*
manuel docet; Evangelistam Veridicum
comprobarunt & complementum & miracu-
la. * Atqui *Jesu* partus *Achazo* signum esse
non potuit de Regum fuga; conceditur ultro;
sed domus *Davidicæ* & potuit esse signum, &
fuit, de redemptione *Israëli* obventura. --
† Miracula vero Vaticinium in uno adim-
pletum, in altero adimplendum nequaquam
evincent; Quid ni? Quid enim aliud osten-
dunt nisi Deum in uno vaticinio ledendo du-
plicem sibi finem proposuisse.

Virgo *Immanuel* pariet; *Prophetissa* *Mahershalal-husbazam*; *Ma-*
ria *Jesum*.

Evangelista de hoc, Prophetæ de altero
verba facit. Quid inde absurdi secuturam sit
sanè non video.

Quem penes est prophetiam datam? Annon
eundem etiam penes erit interpretari?

Discurs. p. 43. Discurs. p. 31, 32.

pre-

prædixio vero miraculis sustentata merito divina audire debet. Quorsum vero, inquit, hæc secundaria Prophetiarum complementa? nempe ut *Messiam* Populi *Israelitici* electi, legisque datæ finem esse ostendant; adeoque mihi mirum esse debet, si sub infinita pene varietate typorum, & figurarum, tam rerum quam personarum, *Messiae* quædam imago expressa repeniat.

Jam vero susceptum pro virili absolvi; Innuit nempe Scriptor, quicum mihi res est, Prophetiis iisque Allegoricis solis inniti Evangelium. Et contra me ostendisse spero, Prophetias non paucas in *Jesu* ad literam adimpleras fuisse.

Judæum deinde agens hic Scriptor, Prophetiam de *Immanuele* e manibus Christianorum eripere conatus est. Ipse vero Christianis ereptam restitui, planeque Christianam, ut videtur, ostendi. Denique Prophetias Typicas, quatenus ab eodem spiritu enucleantur, quo primo prolatae fuere, *Messiae* demonstrativas ostendi; tales autem proculdubio haberi debent, quæ ab Interprete Thaumaturgo adhibentur.

Pauca quædam coronidis loco adjiciam.

Observatu igitur æque dignum ac facile videtur, Auctorem hunc aliosque non paucos, non tantum demonstrationis Materiam
sed

sed ipsam etiam demonstrationem eamque
 potissimam in Scripturis aucupari; quasi
Iesus ipse, vel Apostolorum aliquis, ex pro-
 fesso demonstrationi tali struendæ operam
 dedisset; inbuenso esse mentis statim supplegit.
 Qui vero animum ad Scripturas, ad no-
 vum nempe Testamentum appulerit, nudam
 tantum eamque brevem historiam vitæ & acti-
 onum *Jesu* nostri, Apostolorumque quorun-
 dam reperiet; Disputationes rarissime occur-
 runt, eæque admodum breves inter *Jesum* vel
 Apostolos & *Judeos* institutæ, adeoque non
 hic ipsa demonstratio, sed eadem materia tan-
 tum suppeditata expectanda est. — Dispicien-
 dum viz. est, Utrum *Messias Israel* in Ve-
 teri Testamento promissus, in novo non da-
 tus reperiatur? Idque non tantum ex critica
 disquisitione singulæ alicujus prophetiæ in
 Veteri editæ, in novo adimplendæ; verum
 etiam ex universo contextu totius historiæ
Judaicæ, ex electionis fine istius populi, ex
 legis naturâ eidem data, & ex dignitate &
 officio *Messie* mittendi; Quibus addi pos-
 sunt, Reprobatio ejusdem dilecti populi, &
 per gentes universas ad hoc usque tempus
 disseminatio; Quæ omnia simul collecta
 satis superque demonstrant *Israelem Messie*,
Messiam vero Mundo datum.

Alte-

Alterum vero demonstrationis Evangelicæ impedimentum videtur, Linguarum fere omnium, maxime vero *Hebraicæ*, natura; quæ, quum quantum cæteris omnibus antiquitate antecedit, tantum ob verborum penuriam cæterarum omnium copię cedat, obscura necessario evadit, adeoque ad Criticam subtilitatem maxime accommodata.

Tertium denique hujus demonstrationis obstaculum inde oritur; Quod in prophetiis discutiendis non raro fit, uti pars quædam prophetiæ, ex similitudine quadam inter vitam & res gestas diversorum hominum, modo huic, modo illi, aliquando etiam pluribus non inepte applicatur; unde colligunt nonnulli vel neutri vel omnibus applicandas esse. *Israel* a gentibus vexatus, *Josias* ab *Agyptio* interfectus fuit; Ergo *Isaias* vel *Israeli* vel *Josia* adlamentari potuit, Ergo etiam adlamentatus est: vel saltem ex verbis Prophetæ non necessario liquet, de *Jesu* nostro mentionem omnino fieri.

Verbum tantum additurus de hoc Scriptore, finem faciam. --- Multa nempe auctore nostro excidere literato, & polito prorsus indigna, quippe quæ Mimum magis quam Philosophum sapiunt; qualia sunt quæ de
* *Prophetis* & de † *Paulo* interspersa legimus:

* *Discurs.* p. 28, 29. † *Discurs.* p. 11.

Ex supposito enim quod vera sint, cum si-
mus ab Orbis Christiano professa habentur,
animadvertentiam habent seriem desiderant
merentur. Quibusdam igitur stylo pluri-
leni contra hunc Verum insurrexissim videri
sed hoc eos monitos velim, vel me arguen-
tis ejus satisfecisse vel non. si prius verum
fuerit, stylo acrimonia opus erit, sin postea
falsum, nihil valebit huiusmodi munus
Nos sane qui Ministri Evangelii sumus,
ut mihi videtur, omnino decet, et placide ex-
audire sermoque ad examen vocare, quatenus
quoque verba quocunque allata fuerint, deinde
vero responsum Spiritus vere Evangelico
reddere, tandemque Deo Opt. Max. vota fa-
cere, uti nostra omnium corda illuminare, et
nos ad eternam ejus fructualem quam ex op-
tissimam perducere dignetur, per Jesum
Christum Dominum nostrum. Amen.

FINIS

